

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. L. M.**, zast. JUDr. Vladimírem Boleslavem, advokátem, se sídlem Plzeňská 70, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2010, č. j. 2 Cad 93/2009 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 18. 5. 2009, č. j. X, byla zamítnuta žádost žalobce o dodatečné zhodnocení doby pojištění od 29. 10. 1981 do 31. 1. 1991 jako doby zaměstnání pro výpočet starobního důchodu, a to pro nesplnění podmínek § 22 odst. 5 písm. a) zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o mimosoudních rehabilitacích“). V odůvodnění žalovaná uvedla, že z předložených dokladů nelze zjistit skutečnost, zda skončení pracovního poměru žalobce k Českému cenovému úřadu či jinému subjektu bylo neplatné podle § 21 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Nebylo proto lze postupovat stejně jako v případě bratra žalobce, který předmětnou skutečnost doložil osvědčením podle § 22 odst. 5 písm. a) zákona o mimosoudních rehabilitacích. Uzavřela, že rozhodnutím byl proveden rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 4. 2009, č. j. 1 Cad 128/2008 – 14.

Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou ze dne 20. 7. 2009, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí žalované zrušil a zavázal ji k započtení doby od 29. 10. 1981 do 31. 3. 1991 pro důchodové účely. Napadené rozhodnutí podle jeho názoru toliko opakuje důvody, které byly podstatou původního rozhodnutí žalované ze dne 31. 10. 2008, č. j. X, které bylo na základě žaloby žalobce ze dne 18. 11. 2008 zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 4. 2009, č. j. 1 Cad 128/2008 – 14. Žalovaná podle názoru žalobce v nyní napadeném rozhodnutí nereagovala na druhou část žaloby ze dne 18. 11. 2008, kterou žalobce připojil a co do důvodů na ni odkázal. V této původní žalobě uvedl, že území republiky opustil společně se svým bratrem JUDr. J. M. Následně byli rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 30. 4. 1982, sp. zn. 4 T 75/82, uznáni vinni, že dne 1. 9. 1981 vycestovali na platné cestovní pasy do Rakouska, Itálie, Švýcarska a Německé spolkové republiky, přičemž poté, kdy jim skončila povolená doba pobytu, se zdržovali mimo území republiky bez souhlasu příslušných orgánů. Tím oba spáchali trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, v tehdy platném a účinném znění, za což byli odsouzeni k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců nepodmíněně, se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny, a oběma byl vysloven trest propadnutí majetku. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 3. 1991, sp. zn. Rt 819/91, byl uvedený odsuzující rozsudek ze dne 30. 4. 1982 na základě § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“) prohlášen za zrušený k datu jeho vydání a trestní stíhání bylo podle odst. 2 téhož ustanovení zastaveno.

Žalovaný namítal, že jediný formální rozdíl mezi ním a jeho bratrem je skutečnost, že bratr požádal o osvědčení ve smyslu § 22 zákona o mimosoudních rehabilitacích, tedy že jeho pracovní vztah skončil z důvodu uvedeného v § 21 odst. 1 písm. a) téhož zákona (*odsouzení pro trestný čin /zločin, přečin, přestupek/, jestliže soudní rozhodnutí bylo zrušeno podle oddílu druhého a třetího zákona o soudní rehabilitaci a trestní stíhání bylo zastaveno*), protože měl zájem o znovuzařazení do pracovního poměru v Česku, zatímco žalobce o toto osvědčení nepožádal, jelikož o své další zaměstnání v Česku zájem neměl. Sekundární význam osvědčení pro budoucí důchodové účely tehdy nesledoval, jelikož nebylo zřejmé, podle jakých předpisů mu bude v relativně vzdálené budoucnosti přiznán důchod. Po věcné stránce však podle jeho názoru není mezi jeho postavením a postavením jeho bratra rozdíl, jejich pracovněprávní vztahy nemohly skončit jinak než ze stejného důvodu, tím spíše, když jeho bratr byl „pouze“ členem advokátní komory, zatímco žalobce byl zaměstnancem Českého cenového úřadu, tedy ústředního státního orgánu.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 4. 9. 2009 soudu sdělila, že na svém napadeném rozhodnutí i nadále trvá a navrhla, aby soud žalobu zamítl. Poukázala na ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona o mimosoudních rehabilitacích, podle něhož *se za neplatný se pro účely tohoto zákona považuje právní úkon, jímž došlo v rozhodném období ke skončení pracovního nebo služebního poměru nebo členského poměru k družstvu (dále jen „pracovní vztah“) z důvodu politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody (§ 2 odst. 2 a 3), zejména spočívá-li jeho důvod v odsouzení pro trestný čin (zločin, přečin, přestupek), jestliže soudní rozhodnutí bylo zrušeno podle oddílu druhého a třetího zákona o soudní rehabilitaci, a trestní stíhání bylo zastaveno nebo obviněný byl v celém rozsahu zproštěn viny.* Dále poukázala na § 22 odst. 1 téhož zákona, podle něhož *na žádost toho, jehož pracovní vztah skončil z důvodů uvedených v § 21, vydá mu o tom osvědčení*

organizace, u níž byl v pracovním vztahu, nebo její právní nástupce, a není-li ani nástupce, ústřední orgán, do jehož působnosti by organizace, popřípadě její činnost v době podání žádosti náležela (dále jen „organizace“). Nežije-li ten, jehož pracovní poměr takto skončil, mohou žádost podat jeho manžel nebo děti. Vysvětlila, že zcela chápe pohnutky žalobce a nezpochybňuje skutečnost, že žalobci se stala křivda, jejíž následky zmírňuje zákon o mimosoudních rehabilitacích. To však nic nemění na tom, že je povinna respektovat zákonné podmínky. Jestliže žalobce nedoložil svůj požadavek stěžejním dokladem a odkázal toliko na obdobnou situaci svého bratra, pak žalovaná nemohla žalobci vyhovět a rozhodnout v jeho prospěch.

Městský soud v Praze řízení usnesením ze dne 17. 3. 2010, č. j. 2 Cad 93/2009 – 27, zastavil a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že při jednání dne 17. 3. 2010 bylo zástupci žalobce vysvětleno, že žalobci sice vznikl nárok na uplatnění práva podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, žalobce nicméně tento nárok uplatňuje předčasně, neboť nemůže předložit důkaz o tom, že jeho pracovní poměr byl ukončen z důvodu odsouzení pro trestný čin ve smyslu § 21 odst. 1 písm. a) zákona o mimosoudních rehabilitacích, ani osvědčení o této skutečnosti ve smyslu § 22 téhož zákona. Na základě tohoto poučení zástupce žalobce prohlásil, že bere svoji žalobu zpět s tím, že žalobce se bude domáhat svého práva poté, co se mu podaří příslušné doklady opatřit. Soud proto postupoval podle § 47 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a řízení zastavil.

Usnesení Městského soudu v Praze o zastavení řízení napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností ze dne 21. 4. 2010, podanou z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Namítal, že usnesení soudu bylo vydáno v důsledku nesprávného poučení, jehož se stěžovateli od soudu dostalo a v jehož důsledku vzal svou žalobu zpět.

Z obsahu kasační stížnosti se podává, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.*

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Zohlednil přitom právní názor, vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikován pod č. 625/2005 Sb. NSS (dostupný z: <www.nssoud.cz>), který je obdobně třeba aplikovat i na zde projednávanou věc, totiž *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu.*

Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že **kasační stížnost není důvodná**.

Podle § 37 odst. 4 s. ř. s. *navrhovatel může vzít svůj návrh zcela nebo zčásti zpět, dokud o něm soud nerozhodl.* Podle § 47 písm. a) s. ř. s. před středníkem *soud řízení usnesením zastaví, vzal-li navrhovatel svůj návrh zpět.*

Úvodem je třeba konstatovat, že projednávaná kasační stížnost se nedotýká meritorního posouzení věci, nýbrž napadáno je toliko procesní usnesení městského soudu, kterým bylo řízení zastaveno na základě zpětvzetí žaloby ze strany zástupce žalobce, učiněného během jednání ve věci dne 17. 3. 2010. Stěžovatel namítal, že zpětvzetí žaloby vedoucí k vydání napadeného usnesení bylo učiněno v důsledku jeho nesprávného poučení ze strany soudu.

Nejvyšší správní soud neshledal tuto námitku důvodnou. Vycházel přitom zejména ze skutečnosti, že se v případě zpětvzetí žaloby jednalo o řádně provedený, zákonem předvídaný procesní úkon stěžovatele. Okolnosti zpětvzetí žaloby stěžovatelem byly mimo výše uvedené pasáže odůvodnění napadeného usnesení městského soudu popsány rovněž v protokolu o jednání ze dne 17. 3. 2010 (č. l. 25), v němž je rozvedeno, že zástupce žalované během jednání uvedl, že v dávkovém spise se nenachází žádný doklad o tom, že by ke skončení pracovního poměru žalobce došlo v souvislosti s jeho odsouzením pro trestný čin opuštění republiky, jakož ani osvědčení ve smyslu § 22 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Nato zástupce žalobce na základě vysvětlení věci prohlásil, že žalobce sice nárok na uplatnění práva podle zákona o mimosoudních rehabilitacích má, nicméně tento nárok uplatnil předčasně, neboť nemůže předložit odpovídající doklad či osvědčení. Bere proto svoji žalobu zpět s tím, že svého práva se bude žalobce domáhat novou žádostí u žalované poté, co se mu podaří odpovídající doklady opatřit.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že z odůvodnění napadeného usnesení, jakož i protokolu o jednání je zřejmé, že v projednávané věci došlo ze strany stěžovatele k řádnému zpětvzetí žaloby, a to zcela v souladu s požadavky kladenými v ustanovení § 37 odst. 4 s. ř. s. Jednalo se o bezvadný právní úkon, disponující veškerými právem vyžadovanými náležitostmi, když tento byl učiněn zástupcem žalobce na základě jeho určitého a srozumitelného projevu vůle a v zákonem předepsané formě (srov. GERLOCH, A. *Teorie práva*. 3. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2004. s. 162.). Z uvedených soudních písemností je rovněž zjevné, že tento úkon nebyl učiněn v omylu ani pod nátlakem, zástupce stěžovatele si právě naopak byl plně vědom důvodů a dosahu zpětvzetí žaloby a toto učinil poté, co mu byl dán prostor k právnímu zhodnocení věci. Pakliže stěžovatel namítá nesprávné poučení ze strany městského soudu, je zdejší soud takovou námitku nucen označit za neopodstatněnou, když ze spisové dokumentace je zjevné, že toto poučení bylo provedeno v souladu se zákonem. Stěžovatel ostatně ani neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, v nichž nesprávnost poučení ze strany městského soudu spatřuje.

V této souvislosti je třeba poukázat na to, že správní soudnictví je postaveno na zásadě dispoziční (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2004, č. j. 4 Azs 3/2004 – 48, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 – 40, publikován pod č. 113/2004 Sb. NSS, všechny dostupné z: <www.nssoud.cz>), která se významně projevuje mimo jiné v ustanovení § 5 s. ř. s. (*Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.*), § 32 s. ř. s. (*Řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou.*), a zejména též ve zde aplikovaných ustanoveních § 37 odst. 4 a § 47 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. VOPÁLKA, V. et al. *Soudní řád správní : Komentář*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 105.). Lze konstatovat, že právě naopak pokud by městský soud na základě zpětvzetí žaloby ze strany žalobce řízení nezastavil, dopustil by se významného porušení citovaných zákonných ustanovení.

Závěrem je třeba reagovat na tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti, že kasační stížnost podává z opatrnosti včas a pro krátkost času ji teprve dodatečně odůvodní. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost obsahuje veškeré náležitosti vyžadované ustanovením § 106 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 37 odst. 3 téhož zákona a ani její další důkladnější odůvodnění by nemohlo vést k výsledku pro stěžovatele příznivějšímu, nepovažoval zdejší soud za účelné vyzývat stěžovatele ve smyslu § 106 odst. 3 s. ř. s. k doplnění kasační stížnosti.

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného usnesení Městského soudu v Praze, jakož i spisové dokumentace k závěru, že nebyl naplněn na tuto věc výhradně aplikovatelný důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

Samotnou hmotně právní podstatou věci se Nejvyšší správní soud již nemohl zabývat, jelikož tato nebyla předmětem řízení o kasační stížnosti. Toliko nad rámec potřebného odůvodnění – jako *obiter dictum* – však zdejší soud konstatuje, že i pro případ, že by řízení nebylo městským soudem zastaveno z důvodu zpětvzetí žaloby ze strany stěžovatele, a vycházeje z úvahy, že v takovém případě by byla žaloba městským soudem zamítnuta pro nedůvodnost a zamítavý rozsudek by stěžovatel následně napadl kasační stížností, zdejší soud by se patrně ztotožnil s právním posouzením věci ze strany městského soudu, jakož i argumentací žalované v jejím vyjádření ze dne 4. 9. 2009 a kasační stížnost, namířenou na meritum věci, by byl nucen vyhodnotit jako nedůvodnou. Nejvyšší správní soud by přitom mimo jiné vycházel ze svého dřívějšího rozsudku ze dne 27. 5. 2009, č. j. 6 Ads 90/2008 – 86, v němž judikoval, že *k tomu, aby doba mezi lety 1983 - 1990, kdy stěžovatel nebyl zaměstnán, byla uznána za dobu zaměstnání ve smyslu § 24 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, je třeba, aby stěžovatel předložil osvědčení organizace, u níž došlo ke skončení pracovního poměru z důvodů uvedených v § 21 uvedeného zákona (z důvodu politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody), případně soudní rozhodnutí, že důvodem skončení pracovního poměru byly okolnosti uvedené v § 21 a § 22 téhož zákona. Uvedené rozhodnutí vydané organizací, případně rozhodnutí soudu, nelze nahradit jiným způsobem, zejména nelze na správním orgánu*

požadovat, aby prováděl dokazování k posouzení, zda důvodem skončení pracovního poměru byly okolnosti uvedené v § 21 téhož zákona.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a přiznání náhrady nákladů řízení žalovanému je podle § 60 odst. 2 s. ř. s. vyloučeno, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu